

НОВА ЗОРЯ

український греко-католицький часопис

Видання Івано-Франківської Архієпархії УГКЦ. Засноване 7 січня 1926 р. Б. Блаженним мучеником єпископом Григорієм Хомишиним.
Відновлене 27 березня 1991 р. Б. ісповідником віри єпископом Софроном Дмитерком ЧСВВ

★ До дня захисту дітей

Молитва батьків за своїх дітей

Отче Небесний! Ти поблагословив мене дітьми й поклав на мене обов'язок трудитися над їхнім вихованням. Знаю, Господи, що колись Ти побажаєш від мене звіту з цього важливого обов'язку. Свідомий (свідома) цього, звертаюся до Тебе й смиренно благаю: просвіти мій розум, щоб я своїх дітей якнайкраще провадив (провадила) згідно з Твоїми святими заповідями. Викоріною з мого серця надмірну прив'язаність до них, яка є проявом самолюбства, щоб я не був (була) сліпий (сліпою) щодо їхніх помилок. Бережи мене, Господи, щоб я не був (не була) для них згіршенням. Дай мені так виховати моїх дітей, щоб вони дедалі більше Тебе пізнавали, любили й усе своє життя поводитися згідно з Твоєю святою волею.

Пречиста Діво Маріє! Будь моїм дітям Матір'ю і заступницею.

Святий Обручнику Йосифе! Опікуйся моїми дітьми.

Небесні друзі моїх діточок, святі Ангели, і ви, святі Божі угодники, імена яких мої діти одержали на святому Хрещенні! Я молю вас: піклуйтеся про моїх дітей і молитесь за них Всемогутнього Бога. Нехай ваше піклування й ваша молитва будуть моїм дітям охороною від усякого зла та джерелом щедрих благодатей на шляху до неба. Амінь.

МОЛИТОВНІ НАМІРИ
Святішого Отця Франциска Папи Римського для Апостольства Молитви

Червень

Загальний:

Щоб соціальні мережі сприяли солідарності та повазі до іншої особи, яка є інакшою від загалу.

Покровителька:
мучениця Акилина

Рік без Патріарха

Сьогодні, 31 травня 2018 року, у Патріаршому соборі Воскресіння Христового УГКЦ у Києві проходять заходи, якими відзначають річницю відходу до вічності Блаженнішого Патріарха Любомира.

Вшанування пам'яті Блаженнішого Любомира розпочалися о 9.00 Архидієцєю Божественною Літургією, яку у співслужінні єпископів та духовенства УГКЦ очолив Блаженніший Патріарх Святослав. Опісля відбулася Панахида у крипті Патріаршого Собору, де спочиває тіло Блаженнішого Любомира Гузара.

Ввечері о 18.00 год. в Соборі служитиметься Вечірня, яку очолить Преосвященний

Владика Йосиф Мілян, Єпископ-помічник Київської архієпархії. Після молитви Архидієцєю виступить зі словом «Патріарх Любомир — чоловік Божий». Пізніше відбудеться перегляд короткометражного фільму «Любомир», а по завершенні розпочнуться молитовні нічні чування.

«За цей рік ми почули десятки історій про те, як Блаженніший Любомир змінив життя тієї чи іншої людини! Історії про те, як він проявляв милосердя, давав поради, вислуховував, бесідував, допомагав! Він так любив світ і людей довкола! Але завжди першочерговим для Блаженнішого залишалась молитва — ця особлива зустріч з Богом!» — зазначають організатори нічних молінь — спільнота «Покоління Любомира».

Цей тиждень в подіях

1 червня

Міжнародний день захисту дітей.
Всесвітній день батьків.

1 червня 1903 р.

в м. Станіславові (тепер Івано-Франківськ) в родині священика народився Архидієцєю Василь (Величковський), Блаженний.

3 червня 1963 р.

упокоївся в Бозі папа Іван XXIII — «Добрий Папа» — Святий.

5 червня 1947 р.

під час вечірньої молитви в келії НКВС заарештував Архимандрита монахів Студійського Уставу о. Климентія Шептицького. 78-річного о. Екзарха Климентія було засуджено на каторгу у виправно-трудових таборах із конфіскацією майна.

7 червня 1877 р.

у селі Добромірка (Збараський повіт) народився Кир Никита (Будка) — перший Єпископ УГКЦ в Канаді, Блаженний.

Розпочав свою роботу Митрополичий синод

Цей день назавжди ввійде в історію Греко-Католицької Церкви на Прикарпатті. Саме 30 травня 2018 р. Б. був скликаний перший в історії Синод єпископів Івано-Франківської Митрополії УГКЦ.

Продовження на стор. 2

Мистецтво

Унікальний мозаїст

стор. 3

Церква і освіта

Віра і наука — два крила людського духа

стор. 5

Сумні сторінки історії

Сімейна трагедія роду Лабенських

стор. 6

Церква і медицина

В Україні узаконили трансплантацію органів

стор. 7

★ Голос Церкви

Папа Франциск: Споглядання Пресвятої Тройці є спогляданням Бога-Любові

Свято Пресвятої Тройці є спогляданням таємниці Бога, Який неустанно творить, спасає та освячує. Таки ми думками Папа Франциск поділився перед проказування молитви «Ангел Господній» у неділю, 27 травня 2018 р., зауважуючи, що це свято призначене для того, щоб «із завжди новим захопленням вшанувати Бога-Любові, Який безкорисливо жертвує нам Своє життя та просить нас поширювати його в світі».

Бог об'являється Любов'ю

За словами Святішого Отця, біблійні читання показують нам, наскільки Бог хоче не так об'явити Своє існування, як, радше, об'явити, що Він є «Богом з нами», що «прямує разом з нами, любить нас і цікавиться нашою особистою історією та дбає про кожного з нас, починаючи від найменших та потребуючих».

«Отож, ми не віруємо у щось далеке, байдуже, ні, навпаки, віримо в Любов, Яка створила всесвіт і дала початок народів, втілилася, умерла та воскресла за нас і як Святий Дух все перемінює та провадить до сповнення», — підкреслив Наступник святого Петра.

Дух спонукає взивати «Авва — Отче!» та до місії

Як зауважив далі Папа, святий Павло, який «особисто пережив цю переміну, здійснену Богом-Любов'ю»,

переказує нам Його прагнення, аби ми називали Його «Отцем», а навіть «Татусем», з «повною довірою дитини, яка віддається в руки того, хто дав їй життя».

«Як нагадує Апостол, Святий Дух, діючи в нас, робить так, що Ісус Христос не применшується до персонажа з минулого, але що ми відчуваємо Його близьким, нашим сучасником, та переживаємо радість бути дітьми, яких любить Бог. Врешті, у Євангелії воскреслий Господь обіцяє, що назавжди перебуватиме з нами», — сказав Святіший Отець, підкреслюючи, що саме завдяки цій Його присутності та Його Духові ми можемо «спокійно виконати місію», яку Він нам доручає: «Звіщати та свідчити всім Його Євангелію».

Християнин не є самотнім

«Отож, свято Пресвятої Тройці є спогляданням таємниці Бога, Який не-

устанно творить, спасає та освячує, завжди з любов'ю та задля любові, та дарує кожному створінню, яке Його приймає, здатність відображати промінь Своєї краси, доброти та істини. Він назавжди вирішив прямувати поруч з людством та творить народ, що буде благословенням для всіх народів та для кожної без винятку людини. Християнин не є ізольованою особою, він належить до народу, сформованого Богом. Без такої приналежності та сопричастя неможливо бути християнином», — підсумував Папа, скеровуючи свою думку до Пресвятої Богородиці:

«Нехай же Пречиста Діва Марія допомагає нам з радістю здійснювати місію свідчити світові, спраглому любові, що сенс життя полягає саме в безмежній і конкретній любові Отця, Сина та Святого Духа».

о. Тимотей КОЦУР, ЧСВВ

Розпочав свою роботу Митрополичий синод

Закінчення. Початок на стор. 1
Робоча зустріч розпочалася з Архієрейської Божественної Літургії, в часі якої Владика просили Божої мудрості та присутності Духа Святого на синодальних зустрічах. Після цього був зачитаний Декрет Митрополита Володимира про скликання Синоду, відповідно до кан. 133 § 1 п. 2 Кодексу Канонів Східних Церков. Відтак відбулося урочисте складання присяги.

Загалом у синодальних засіданнях взяли участь усі єпископи Івано-Франківської Митрополії: Архієпископ і Митрополит Івано-Франківський Владика Володимир Війтишин, Єпарх Коломийський Владика Василій Івасюк та Єпарх Чернівецький Владика Йосафат Мошчич.

Протягом засідань владики розглянуть питання стратегії розвитку митрополії. Головною ж темою зустрічі стане «Втілення рішень Синоду Єпископів з 2017 р. щодо молитовно-літургійного життя в Івано-Франківській Митрополії». Триватимуть засідання впродовж двох днів. Запрошуємо всіх до молитви за успішність проведення Синоду.

Секретаріат Синоду Івано-Франківської Митрополії УГКЦ.

★ Слово Глави Церкви

Сім'я — це Божий рецепт людського щастя!

У суботу, 2 червня 2018 року, у Києві втретє відбудеться Всеукраїнська хода на захист прав дітей і сімей, відповідно до заклику Всеукраїнської ради Церков і релігійних організацій (ВРЦіРО). Захід проведуть під гаслом «Щаслива родина — здорова Україна!»

Як зазначено на сайті ВРЦіРО, мета цієї події — звернути увагу суспільства

та влади на моральні й духовні основи сім'ї та шлюбу як союзу чоловіка і жінки, необхідні для гармонійного виховання та здорового розвитку дітей.

«Цією акцією ми, віруючі люди, хочемо ще раз задекларувати перед усім українським суспільством про нашу повагу до сім'ї як до первинної клітини суспільства. А відтак ми хочемо відкрити задум Господа Бога щодо людського щастя, бо Він сказав нам у своєму слові: «Не годиться чоловіко-

ві бути самому, ось сотворю йому жінку». Отже, сім'я — це Божий рецепт людського щастя!» — зазначив Отець і Глава УГКЦ Блаженніший Святослав.

Предстоятель запрошує всіх людей доброї волі, які розуміють, що міцна сім'я є рецептом щастя України, взяти участь у цьому заході. «Приїдьте до Києва з різних куточків України! Віруючі люди різних конфесій та релігій, з'єднаймося в одну загальнолюдську родину для того, щоб задекларувати

повагу до сім'ї як інституції, яка була створена Творцем і постала ще перед тим, як були сформовані народи, держави чи інші види людських спільнот», — закликав Глава УГКЦ.

«Нехай Всевишній благословить українську сім'ю! Нехай чоловіки і жінки навчаться бути люблячими подружжями, добрими батьками і матерями для своїх дітей! Нехай процвітає наша Україна, а Небесний Отець зішле мир для нашого українського спільного дому!» — наостанок побажав українцям Блаженніший Святослав.

Департамент інформації УГКЦ.

★ 3 історичних джерел

Вперше опубліковані документи з історії калузьких храмів

У рамках відзначення 20-ої річниці з часу заснування краєзнавчого музею Калущини відбулася презентація збірника «Калуш: історія в документах», який упорядкував відомий історик-краєзнавець Прикарпаття, старший науковий співробітник музею Іван Тимів. Дане видання започатковує серію «Історичні джерела Калущини». Цей збірник в основному містить документи й матеріали з фондів музею, які публікуються вперше. Другий розділ (всього — 12) упорядник виділив для документів з історії калузьких храмів.

Найдавніший (Акти до справи священників, звинувачених у підбурюванні мешканців села Кропивник і написанні прохань і скарг до двірської управи) датується 1782 роком, 20 лютого. За ним іде запис про освячення та першу Службу Божу в храмі Св. Архистрати-

га Михаїла в Калуші в листопаді 1913 року. З нього дізнаємося, що «Его ексцеленсіє Висопреосвященний кир. Андрей гр[аф] Шептицький Митрополит галицький Архієпископ Львовский... грамотою...уділив ласк Високопреподобному отцю Николаю Рожанському, деканові Калуському... поблагословити нову церкву і бічні олтарі в Калуші». Цей документ дає нам відомості про те, хто ще з тодішніх священників брав участь у першій Службі Божій, яка відбулася 21 листопада 1913 Р. Б.: «У день храма Св. Арх. Михаїла... першу торжественну Службу відспівав В[исоко] п[реподобний] Николай Рожанський з дяконами оо. Іваном Рошаком, с[отрудником] і Семеном Іванчуком, катихитою. Слово Бож[е] виголосив о. Володимир Тисовський пар[ох] Сваричева. Читали службу при олтарі Преобр[аження] о. Волод[имир] Петрушевич, парох, при олтарі Св. Параскеви — о. Константин Петрушевич з Стрия. У [...] брали участь о. Иларий Янович, парох в Хо-

тини, В[исоко] п[реподобний] о. Йосиф Шелічкович пар[ох] обр[яду] [лат]инського в Калуші, о. Змора, сотр[удник] і о. Хвойка, катехит обр[яду] [лат]инського в Калуші». Читаємо також, що на це дійство «народу зібралось около півтисячі людей».

Із 42 по 46 сторінки в книзі поміщено інвентар храму Св. Михаїла у Калуші, складений о. Володимиром Тисовським у 1927 році. Тут — «описане церкви», і «дзвіниці», і «риз і одеж церковних», а також «зрядів церковних». Є тут інформація про дім парохіальний, «поставлений перед 100 літами». А також перелік усіх книг, які були в «бібліотеці церковній».

Викликає зацікавлення програма соборника кондеканальних отців-душпастирів у Старому Угринові, датована 23 серпня 1933 року.

А от із опублікованого документа 1944 року (31 жовтня) дізнаємося про церковні «порядки» нової влади — доручення голови Калуського райвикон-

кому керівникам релігійних громад провести інвентаризацію всього церковного майна. У цьому документі є попередження про те, «що за неповний облік майна і цінностей або навмисне скриття, винні подавші відомості притягаються до кримінальної карної відповідальності».

Останні два документи другого розділу — це вже новітня історія релігійних громад міста. Витяг із рішення Калуської міської ради про реєстрацію релігійних громад греко-католицького віросповідання в мікрорайонах Підгірки, Хотинь, Загір'я та м. Калуша датується 14 лютого 1990 року. А розпорядження Івано-Франківської облдержадміністрації «Про передачу у власність релігійної громади РКЦ костелу св. Валентина в м. Калуші» — 22 грудня 1998 року.

Дарія ОНИСЬКІВ,
прес-секретар Товариства
парафіяльних волонтерів, м. Калуш

★ Мистецтво

УНІКАЛЬНИЙ МОЗАЇСТ

Хто з нас, побувавши в святих місцях, де об'являлась Богородиця, а саме в Люрді (Франція), Фатімі (Португалія), Зарваниці (Тернопільщина), не милувався незвичайною мозаїкою! Але не всі, мабуть, знають, що до цієї праці причетний українець, наш земляк, майстер мозаїки о. Євген Андрухів.

Маленькі квадратні кубики зі смальти та природного каміння, викладені з певною послідовністю, каміння різної форми, викладені у довільному порядку, поєднання каміння квадратної та інших форм — техніки, в яких працює о. Євген Андрухів, учень о. Марка-Івана Рупніка, римської єзуїтської школи «Чентро Алетті».

Батьківський оберіг

Євген Андрухів родом із с. Градівка, що на Львівщині. Після закінчення школи 1993 р. вступив до Івано-Франківської духовної семінарії, де вивчав філософію та теологію, а поза тим займався також іконописом. Зауваживши талант до малювання, ректор Владика Софрон Мудрий відправив тоді ще піддиякона Євгена на студії до римської Академії мистецтв. Під час 10-річного навчання в Римі Євген, вивчаючи живопис, паралельно навчався і працював в ательє сакрального мистецтва «Чентро Алетті», де під керівництвом о. Марка-Івана Рупніка опанував мистецтво створення мозаїк за різними античними технологіями і разом із митцями Центру працював над оздобленням різних храмів. Разом зі своїм учителем оздоблював каплицю Redemptoris Mater у Ватикані; центральний собор в Люрді; ново-збудований храм у Фатімі; Католицький університет Священного Серця в Нью-Йорку; апостольську нунціатуру в Парижі і в Дамаску (Сирія); в Бейруті (Ливан); у катедральній соборі Божої Матері Альмуденської в Мадриді (Іспанія) та в багатьох інших храмах.

В Україні персональні роботи о. Євгена знаходяться у Зарваниці, де він оздоблював мозаїкою церкву Благовіщення та центральний собор Божої Матері. Однією з найбільших робіт в Україні є храм Покрови Пресвятої Богородиці, що у Підлютому на Івано-Франківщині (колишня літня резиденція митрополита Андрея Шептицького).

Отець Євген у своїх мозаїчних роботах використовує кілька античних технік, які походять із дохристиянської епохи. Оригінальність мозаїк о. Євгена Андрухіва полягає в тому, що він попри всі наявні в мозаїці правила вільно застосовує природне каміння (мармур, граніт, онікс тощо) в поєднанні зі штучно виготовленою смальтою та позолотою, а також у застосуванні різних прямокутників, ромбів, круглого каміння та скла з використанням античних технік.

Щоденне творення краси

Під час навчання у Римі піддиякон Євген зібрав собі команду із чотирьох помічників. І з 2000-го року працює в цій техніці. Упродовж чотирьох років

він повністю вкрив мозаїкою церкву Покрови Богородиці в с. Підлютому Івано-Франківської області.

Мозаїчні ікони Андрухіва вже є і в столиці, м. Києві, а також у таких містах та селах України: Львів, Івано-Франківськ, Луцьк, Тисмениця, Галич, Зарваниця, Липівка, Підлюте, Озеряни, Розворяни, Крихівці, Малечковичі, Сновидів, Козлів, Семаківці.

Отець Євген є головою сакральної комісії в Івано-Франківській єпархії. Він розповідає, що для того, щоб розписати чи викласти мозаїкою храм, потрібно скласти цілу концепцію. Її складає людина, яка має теологічну і мистецьку освіту. Найперше парох має взяти благословення в єпископа. Коли замовляють оздоблення мозаїкою, то концепції складає о. Євген. Інколи, коли храм складний, він навіть їде до Риму, щоб порадитись зі своїм учителем о. Марком-Іваном. Він — найбільший митець при Ватикані. Потім розробляється проект на папері, це ескіз. Після затвердження ескізу сакральною комісією та митрополитом, починається оздоблення. На папері, розміром, як стіна, вуглем малюється зображення святого.

Мозаїка — не персональний вид мистецтва, а спільнотивий. Один майстер викладає обличчя, інший — руки, ще інший — одяг. Це роблять в майстерні на клейонці, на яку накладають сітку, клей. Потім все переноситься в храм і там клеять до стін.

В майстерні, яка розташована

в єпархіяльному приміщенні, є великі плити граніту, мармуру. Є спеціальні машини, які ріжуть смужки, молотками розбивають на малі шматочки. Дуже клопітка робота, довга підготовка.

Отець Євген розповідає, що скульптури, фрески, мозаїка існували ще до виникнення християнства. Християни запозичили ці види мистецтва в древній Єгиптян. Скажімо, портрети на пам'ятниках збереглися до наших днів. Священик продовжує, що мозаїка існувала за чотири століття до виникнення християнства. Її спочатку викладали на підлогах і робили з гальки. Пізніше почали викладати на стінах. Християнам імпонував цей вид мистецтва, бо він був спільнотивий. Християни не спасаються індивідуально, а в спільноті, в групі, спасаються любов'ю до ближнього, а не до самого себе. Камінець сам по собі не має жодного значення, а коли їх багато і скласти по кольорах в гармонії, то можна побачити образ Ісуса Христа, Богородиці, святих...

Спочатку в християн не було ні теології, ні філософії, але було мистецтво, вони творили християнські символи (риба, явір). Папа Іван Павло II дуже акцентував на тому, що мала дитина спочатку не вміє говорити, писати, але якщо їй дати в руки олівець, то вона вже може щось зобразити, намалювати. Кожна людина по своїй природі є митець. Тому мистецтво є дуже важливим у нашому житті.

Людина, яка заходить в храм, бачить ікону, мозаїку, фреску, має відчу-

ти заспокоєння, радість. Фрески — це мальоване євангеліє. Через побачене люди пізнають Христа. З часом після ренесансу всі роботи почали підписувати. Кожен художник ставив свій підпис. Цей ідеалізм триває досі. Папа Іван Павло II зібрав усіх художників Ватикану і запропонував їм об'єднатись, бо після ренесансу вони роз'єднались. На сході, де кожен творить сам, храми порожні, там низька якість літургійних ікон, без архітектури релігійної, там церкви, як вокзали.

І Ватиканський собор постановив, що кожен єпископ у своїй єпархії має заснувати сакральну комісію, яка відповідатиме за будівництво, внутрішнє та зовнішнє оздоблення храмів.

Висока оцінка праці

Доктор філософії, мистецтвознавства і теології, професор Дмитро Степовик розповідає, що доктор Рупнік постійно мешкає в Італії і є добре знаним митцем-мозаїстом, творчість якого високо цінував покійний Папа Іван Павло II, потім — Папа Бенедикт XVI. Рупнік з помічниками повністю вкрив мозаїками одну з великих зал у Ватиканському палаці; за красою й значимістю дехто з мистецтвознавців порівнює цю залу з Сикстинською капелою, яку вкрив розписами великий Мікеланджело Буонаротті.

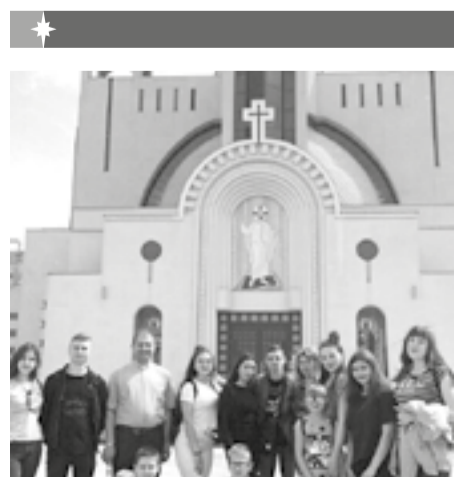
Вже на початку навчання в Римській Академії мистецтв українець Євген Андрухів стає одним із головних помічників Рупніка в «Чентро Алетті».

Професор Д. Степовик зазначає: «У 2002 р. згаданий Центр запросив мене як експерта й консультанта щодо мозаїчних творів молодих митців, які працювали з Рупніком. В католицькому світі стала дуже популярною східнохристиянська іконографія, яку я досліджую вже багато років. Я дуже здивований, що мій колишній студент Євген Андрухів має великі успіхи в мозаїчній іконі і в монументально-настінній мозаїці. Вже тоді доктор Рупнік доручав йому виконувати самостійні твори. В наступні роки Андрухів їздив у складі артлі мозаїстів до Іспанії, США, Канади й інших західних країн. Він — цілком сформований мозаїст із дуже оригінальним стилем і манерою, знавець таємниць славетної венеційської мозаїки та сучасних засобів використання в мозаїці разом із смальтою мармуру, коштовного й напівкоштовного каміння».

Євген Андрухів повернувся в Україну, був висвячений на священника й нині є одним із рідкісних, а щодо стилю й техніки — унікальним мозаїстом, що працює в галузі сакральної тематики.

Підготувала Юлія БОЄЧКО.

На світлині: о. Євген Андрухів (ліворуч) з Папою Бенедиктом XVI та о. Марком-Іваном Рупніком.

Паломництво до Києва

Марійська дружина с. Пшеничники Тисменицького району разом з парохом о. Ігорем Баландою та вчителем Мар'яною Польовою взяла участь у молодіжній прощі з нагоди 1030-річчя хрещення України-Руси в м. Києві.

У Патріаршому Соборі св. Воскресіння хлопці та дівчата молились, співали на хорах, дізнались багато про головний храм УГКЦ. Особливо вразила патріарша криївка, де молодь в часі Революції гідності знайшла при-

хисток, а також крипта, де похований Блаженніший Любомир Гузар.

Проща продовжилась на Майдані Незалежності, де семінарист Київської Трьохсвятительської Духовної Семінарії Ярослав Кузишин розповів про події

Майдану, Небесну Сотню, зокрема про нашого земляка героя Романа Гурика.

Марійці відвідали Софіївський собор. З дзвіниці собору, висотою 76 метрів, можна побачити увесь Київ. Андріївський узвіз, Михайлівський собор, Золоті Ворота, ріка Дніпро милували зір і тішили, що древній Київ такий багатий. Втомлені, але піднесені духом, з вдячністю усі щасливо повернулись додому.

Аліна МИСИК.

На світлині: Марійська дружина с. Пшеничники

★ Пам'ять

Пам'яті великої людини

Отець і Глава Української Греко-Католицької Церкви Блаженніший Святослав у селі Княжичі (Київщина) 26 травня 2018 року відкрив та освятив меморіальну дошку на честь світлої пам'яті Блаженнішого Любомира на будинку, де він прожив останні десять років свого життя. Подія відкриття меморіальної дошки відбулася в рамках пам'ятних заходів відзначення року відходу у вічність Блаженнішого Любомира.

Під час освячення Предстоятель УГКЦ відзначив символічність цієї події. «Сьогодні є субота перед Зісланням Святого Духа. Цього дня ми традиційно, православні і греко-католики, переживаємо день вселенського поминання усопших. Гадаю, що це дивна Божья воля, що саме сьогодні перед тим, як святкувати празник Зіслання Святого Духа, ми перебуваємо тут, біля нашої резиденції в Княжичах, і переживаємо дуже глибоку подію», — сказав Глава Церкви.

Архиєрей наголосив, що цю меморіальну дошку вирішила встановити не Церква, не мешканці цього будинку, а громада села Княжичі. І вона буде нам назавжди засобом пам'яті великої людини, великого духовного Божого чоловіка, як тут написано, морального авторитета українського народу — Блаженнішого Любомира.

«Він тут прожив більше ніж десять років. Тут він молився. Тут був центр, вогнище молитви отця Церкви за всіх її дітей в Україні і у всьому світі. Тут він спілкувався з Богом, як Мойсей, який вийшов на гору Синай, як каже нам Священне Писання, говорив з Богом обличчям до обличчя. Той єврейський текст каже, що Мойсей

ніби голубив обличчя Боже, просячи всього того, що потребує його народ, який подорожував з Єгипту до обітваної землі, з рабства до свободи. Гадаю, ті біблійні слова описують все те, що діялося в цьому домі впродовж років після переїзду Блаженнішого Любомира до Києва 2006 року і аж до відходу його у вічність рік тому», — розповів Блаженніший Святослав.

Глава Церкви висловив слова подяки сільському голові Вікторові Петренку та народним обранцям, які таке рішення прийняли.

Блаженніший Святослав зауважив, що будинок у Княжичах поступово перетворюється на меморіальний центр, на такий своєрідний живий музей, який буде широко відчиняти свої двері і запрошувати всіх його відвідувати.

«Блаженніший Любомир хотів, аби його дім був відкритий для всіх. Думаю, ми крок за кроком упорядкуємо тут його меморіальну кімнату і відкриємо місце зустрічі, місце паломництва, місце молитви разом з Блаженнішим Любомиром», — сказав Предстоятель.

Департамент інформації УГКЦ

★ Лист читача

Кобзар України наших днів

В м. Запоріжжя є греко-католицька парафія св. Архистратига Михаїла, де парохом отець Андрій Бухвак. Моя родина давно передплачує та із задоволенням читає «Нову Зорю». Добре, що далеко від дому (родом я із с. Яблунівці на Підгаєччині Тернопільської області) можна почути Боже слово і у церкві, і з Вашого видання.

Вже рік з нами немає Блаженнішого Любомира Гузара, але слово його живе. Особисто для мене — це дуже близька людина, певно, як і для кож-

ного українця. А ще його корені також на Підгаєччині. В сусідньому селі Завалові понад 50 років душпастирював його прадід о. Димитрій Гузар. Разом з дружиною Кароліною вони знайшли вічний спокій на Заставецькому цвинтарі, що між Заваловом і Яблунівкою.

Хочу запропонувати читачам «Нової Зорі» свій вірш, присвячений нашому Блаженнішому Любомиру до його 85-річчя з дня народження. Дякую Богу, що мала можливість бачити і чути Блаженнішого в своєму житті.

ЛЮБОМИР ГУЗАР

На подіум виходить сивий старець,
Спершись на посоха — на палицю,
І замовкає весь Майдан довкола, —
Любомир Гузар мовить слово.
Поважна постать, хоч не дуже зрячий,
Але душею завжди Бога бачить,
І взір, як меч, спрямований до неба:
"Не бійтеся! Боротися нам треба!"
Його слова правдиві і глибокі
У душах запалили любов й спокій,
І страх пропав, і зникла тінь зневіри —
Здолати все нам допоможе віра.
Людина несовецького ґатунку
Принесла дух свободи — порятунку
Із наголосом, що свобода — то потреба,
Але відповідальність

українцям брати треба.
Коли заходив у Верховну Раду,
То депутати, наче до параду,
Вставали до крісел, і вітав весь зал,
В парламенті бо був — інтелектуал.
Він жив стандартом віри і любові,
Це відчувалось в поруху, у слові,
І говорив всю правду без прикрас,
Людина — гідність, надвисокий клас.
Він мир приніс

в міжконфесійний простір,
Збоку здалося, що це легко й просто,
І посміхнувся: «Зусилля треба мати,
А головне — то людям не брехати!»
Для України він зробив багато,
Зрікшись влади у Патріархаті,
Він показав, що влада — то служити
Народу, Церкві, в мирі з Богом жити.
Щодо корупції, слів мав небагато:
Це — гріх і зло, з корінням виривати,
Здолати не законом і не знанням,
Лиш гідним і достойним вихованням.
В родині своїй — просто вуйко Любко,
Із гумором, дотепний, добрий, чуйний,

А вислови його влучні щоразу
На афоризми розкладали зразу.
Блаженніший наш батьку Любомире!
Ти вчив, що з Богом

все стає можливим,
І діями запевнив: можна чесно
Прожити на землі, це безперечно.
Але потрібно спершу полюбити
Людей і землю, по якій ходити,
І вчитися любити вже, негайно,
Бо дія то є перша і нагальна.
О Ваша Святосте

Блаженніший Любомире!
Ми пам'ятаємо слова всі Ваші щирі,
І хочемо, щоб нас по Вас рівняли,
Як нагороду — «любчиками» називали.
Наш Вчителю, наш Батьку, Патріарше,
Став Кобзарем Вкраїни і днів наших,
І пісня твоя без перестороги
Тепер лунає від самого Бога!
Ми пам'ятаєм всі твої накази:
Любити ближнього і жити без образи,
Бути Людиною — твоє життєве кредо,
Нас й Україну піднесе до неба!

Мирослава БОГУЦЬКА.

★ 3 історичних джерел

Найдавніша метрика Калуша датується 1694-1785 роками

Нещодавно в Калуші презентували найстарішу метрику міста. Її копію привіз зі Львова місцевий краєзнавець і колекціонер Олексій Оніщук, який працює в Центральному історичному архіві у Львові. Метричну книгу калушанин виявив у національному музеї імені Андрея Шептицького.

Як стверджують історики, найчастіше трапляються метрики, починаючи з XIX століття. Тому віднайдена калуська метрика за 1694-1785 роки заслуговує на неабияку увагу. Тут можна знайти багато цікавої інформації про повсякденне життя міста на межі XVII-XVIII століть. Як от, які прізвища тоді були поширені, з ким одружувалися калушани, чим вони займалися.

Метрика складається з чотирьох розділів: Поминальник, Одруження, Смерть, Народження. Має шкіряну обкладинку, 68 аркушів. Цікаво, що розділ «Народження» містить ноти тогочасної колицької.

В кінці книги дізнаємося, що вона належала храму Різдва Христового, який у той час діяв на території сучасної Калузької спеціалізованої школи

для дітей зі зниженим слухом. У кінці XVIII століття на місці цього храму збудували церкву св. Архистратига Михаїла, яка діяла тут до 1913 року: саме того року в Калуші був зведений нинішній храм св. Архистратига Михаїла, але в іншому місці. Стару церкву Різдва Христового тоді розібрали. Іконостас і вівтар передали до церкви в село Довге Калуське.

Кошти (3,5 тис. грн.) на копію найдавнішої калузької метрики надала громадська організація «Світ альтернативної культури». Наразі її опрацьовують місцеві історики та краєзнавці. Обіцяють, що з часом доступ до копії матимуть усі бажаючі.

Дарія ОНИСЬКІВ.

На світлині: Так художньо оформлена одна зі сторінок метрики

★ Церква і освіта

Віра і наука — два крила людського духа

22 травня 2018 року Митрополит Івано-Франківський Кир Володимир Війтишин відвідав Українську гімназію № 1, що в обласному центрі. Супроводжували Митрополита митр. прот. д-р Олег Каськів, Синкел у справах духовенства та священничих родин, та о. Іван Стефурак, головний редактор газети «Нова Зоря». Візит, під час якого відбулася зустріч з учительським колективом, був здійснений на запрошення директора гімназії п.Ігоря Дейчаківського.

У привітальному слові п. Дейчаківський наголосив на близькості науки й віри, а відповідно і на необхідності у зближенні навчального закладу та Церкви. Зокрема, він пригадав сторінки історії 90-х років минулого сто-

ліття про відновлення зліквідованої УГКЦ на Прикарпатті та про сучасний внесок Церкви в розвиток духовних та культурних надбань нашого народу.

Митрополит Володимир зі свого боку подякував за запрошення та ко-

ротно розповів про сучасний стан Івано-Франківської Митрополії зокрема, а також всієї УГКЦ загалом. Коментуючи свій візит до гімназії, він виділив декілька важливих моментів: «Слово «вчитель» несе в собі глибоке значення і водночас завдання. Цим словом називали нашого Спасителя. Саме від Нього ми отримали завдання: «Тож ідіть, і навчіть всі народи, хрестячи їх в ім'я Отця, і Сина, а, і Святого

Духа, навчаючи їх зберігати все, що Я вам заповів...» (Мт. 28:19, 20). Наука і віра не є між собою ворожими, а, навпаки, взаємодоповнюючими. Також ми маємо спільне завдання: виховувати молоде покоління в любові та патріотизмі до свого народу. А в самому місті Івано-Франківську ми розділяємо з вами безпосередній досвід шкільного виховання. Адже як вам відомо, в Івано-Франківську успішно діє також і наша Католицька школа Св. Василя Великого. У ній навчаються понад 180 учнів. Ми радіємо високим досягненням наших учнів як у вашому, так і в нашому навчальних закладах. Це наше майбутнє. Давайте співпрацювати або навіть і змагатися. Але в добром розумінні. Я нерідко говорю так і в наших церквах: «Давайте змагатися кращим хором, кращою церквою, кращою проповіддю. Такі змагання мають бути перейняті позитивом». Знаю, що ваша гімназія за результатами ЗНО з української мови і літератури протягом останніх років посідала І місце серед шкіл України, а також була переможцем у різних інших конкурсах. Я молитовно бажаю вам подальших успішних досягнень».

Опісля відбулося живе спілкування у формі запитань та відповідей, огляд навчальних приміщень, музею та молитовної каплички.

Вл. інформ.

★ Життєві історії

Моя сповідь

Наше життя загадкове і непередбачуване. Воно готує нам одночасно і сюрпризи, і випробування. Але сьогодні я розумію, що його потрібно приймати таким, яким дає Господь. Бо саме Всевишній допоможе нам вистояти, перебороти, пережити...

Минулого року саме в цей час я була в далекому Парижі. У кожній родині є моменти розлуки: з сім'єю, з рідною землею. Кожен переживає це по-своєму. І сьогодні я хочу поділитись наболілим своєї душі, плачем, що прагне сповіді.

Цей день настав несподівано. Хоча ми довго обговорювали його. Я переконувала себе та чоловіка, що треба їхати, щоб заробити трохи грошей. Куди? Ну, звісно ж, до Парижа.

Ніч, у кімнаті тихо, всі сплять... Треба заснути у мені, щоб відпочити перед далекою дорогою. Ні, не можу. Заплющую очі, але різні думки рояться, наче бджоли. Що я роблю? Ще не пізно... Можливо, все відмінити і зостатись тут? Але ні! Вирішила, тому їду... Сон не йде, наче оминає мою оселю, дає мені можливість усвідомити свій крок. Сльози навертаються на очі, якийсь клубок застрягає в горлі, і щоб ніхто не чув, даю волю сльозам...

Чому так важко жити саме нам, українцям? Чому та щаслива доля так довго блукає світом і не може оселитись в Україні? Чому я маю їхати з рідного дому на чужину? А як бути? Як жити? Коли взимку зненацька постала необхідність робити операцію дитині, ти розумієш, що грошей бракує. Бо ніхто за дарма не зробить... Допомогла молитва.

Через декілька місяців — інше випробування: оперують маму. Соромно дивитися мамі в очі, коли не можеш допомогти матеріально. Подушка мокра від сліз. Тихо стискаю її руками.

Чую важкі подихи поруч і розумію, що сон не прийшов не лише до мене... Заспокоюю себе: я все зможу! Адже я була в Італії, я до цього готова і зможу перебороти розлуку.

І враз пригадую плач чотирирічного Миколки, який, попри всю любов і увагу бабусі й дідуся, бажав лише одного: мого повернення з далекої Італії додому. Того разу вистачило моєї розлуки аж на рік. Як буде цього разу?

Молюся, довго тягнеться час. Нервую... Та ні! Я хочу допомогти сім'ї, а ще — спробувати себе, побачити щось цікаве, невідоме, нове життя. Роздумую, скільки я цього разу витримаю: рік, три, або через тиждень повернусь додому? Тішить одне: їду не сама, з подружкою. Це додає відваги.

На цьому заспокоїлась. Враз нерво та дзвінок лунає сигнал телефона, немов кричить: «Вставай, вставай, ти цього хотіла. Дочекалася!». Ось і все. Із сумом, мовчки, з тривогою у серці пакую валізу. Щоб чогось не забути. А хіба забереш те, що тобі рідне?

Поцілувала Станіславчика. Просив, щоб розбудила. Шкода будити, так солодко спить. Але ні, розбудила, адже не знаю, коли повернусь. І знову — на очах сльози. Із старшим синочком попросилася напередодні. Його заплакані очі мені нагадали розлуку сімнадцятилітньої давнини...

Оглянула хату, переступила поріг... Із сумом йдемо до машини... Чуємо кроки сусідів. Це Оксана, яку проводить Ярослав, а вдома у неї також залиша-

ється найдорожче — донечка. Стояла тиха серпнева ніч. Чи то вона, чи звук двигуна автомобіля, що наближався, оповив мене холодом і сумом. Ще одне прощання. Намагаюсь жартувати, але чомусь нікому не смішно... Машина так поволі рушає. Бачимо у вікно, як чоловіки махнули один одному рукою і, понуривши голови, подались до дітей.

В мікроавтобусі стало тихо і темно. Кожен думає про своє, наболіле... Претнули кордон. За вікном вирувало європейське життя. Воно несло інші думки: де я буду жити, яку знайду роботу, як подолаю мовний бар'єр?

Париж зустрів мене непривітно. На відміну від сонячної, багатой краєвидами Італії, французьке життя здалось мені буденним, гамірним, чужим, сірим та брудним. Намагалася очима відшукати серед парижан корінних французів, але їх там не бачила...

Та у мене склалося все якнайкраще: житло в непоганому районі, робота з дітьми в російськомовній сім'ї. У цій сім'ї панувала любов, затишок,

теплота, радість. І саме це додавало мені туги за рідними, за роботою в дитячому садочку. З кожним днем, з одного боку, мені ставало легше в роботі, звикала до нового життя, а з іншого — чимраз більше хотілося додому. Тому звістка про можливість приїзду сина надихала мене цілий місяць. Та зустріч із Станіславчиком, яка тривала тиждень, промайнула, наче мить. Знову — прощання, сльози, розлука...

Знову звикаю бути сама. Сподівалась, що буде легше, натомість стало ще важче. Душа плаче, а думки змушують розум усвідомлювати, що

це необхідність. І ще — що я не сама. Зі мною поряд Бог. Саме з Ним спілкуюся, ділюся своїми думками, дякую за все, прошу допомоги, підтримки і для себе, і для рідних. Саме Йому довіряю.

Додому хотілося все більше. Минали дні. Прийшла весна, але квітучий Париж не додавав мені щастя. І тут мені запропонували поїхати додому на два місяці. Щаслива, пакую валізи і їду додому. Цього разу моя розлука з рідними тривала лише 10 місяців. Десь в душі закрадалася думка: можливо, не повернусь. Париж таки мене не заманив.

Я залишилась з родиною — дітьми, чоловіком і мамою. Ця розлука була важкою ношею не лише для мене, але й для мого коханого чоловіка. Ми удвох подолали цей складний період. Час розлуки такий тяжкий. Але коли панує кохання, взаєморозуміння, підтримка, повага й злагода, то різні життєві труднощі обов'язково будуть подолані.

Оксана ГУДИМА.

с-ще Обертин Тлумацького р-ну.

★ Сумні сторінки історії

Сімейна трагедія роду Лабенських

До редакції «Нової Зорі» час від часу заходить поважного віку пані. Ми познайомились. Вона назвалась Оленою Дем'янюк. Щоразу сідає в крісло і потроху розповідає про свою родину. Слухаючи її розповіді, хочу виокремити з них спогад про її вуйка, душпастиря, о. Мар'яна Лабенського, який загинув за Україну.

Пані Олена каже, що коли відкрили державні архіви СБУ, то родина Лабенських дізналась, що їхній родич о. Мар'ян Лабенський із с. Витвиця на Долинщині, який підтримував ОУН, був жакливо закатований саме московськими окупантами. Про це є запис у його справі, яка зберігається в архіві.

У його батьків Василя та Розалії народилося шестеро дітей (Зеновія — мати п. Олени, Стефанія, Наталія, Мирослава, сини Мар'ян та Юліан). Василь Лабенський у селі Витвиця був директором двокласної школи, організував будівництво семикласної школи, що сприяло підвищенню освіченості односельців.

Священик Української Греко-Католицької Церкви Мар'ян Лабенський був парохом села Кальна Долинського району Івано-Франківської області. Мав дружину Ірену, двоє дітей: сина Ореста та доньку Ольгу. Отець Мар'ян був надзвичайно доброю і спокійною людиною, любив гумор. Він вишивав хрестиком сорочки, рушники, образи. Дружині Ірені до дня народження вишив хрестиком мешти.

Учитель, письменник, публіцист, репресований за свої переконання радянською системою Василь Гук згадував: «У 1940-1941 навчальному році в селі Росточках була організована семирічна школа. Із всіх вчителів, які нас вчили, запам'яталися мені вчитель німецької мови Мар'ян Лабенський і його дружина Ірена Лабенська — дуже гарна жінка, яка вчила нас біологію. Учитель Мар'ян Лабенський користувався великою повагою і любов'ю серед учнів, а також серед

учителів школи. На уроки завжди приходив пристійно одягнений із краваткою і, молодий, до нас, учнів, ставився по-батьківському, ніколи на нас не підвищував голосу, іноді навіть любив погладити по голівці учня, який гарно виконав домашнє завдання. Уроки німецької мови проводив дуже цікаво. Щоб заохотити учнів вчити німецьку мову, він часто на німецькій мові нам розказував німецькі казки, як наприклад «Про козу і семеро козенят», «Про чарівний горщик, який варив смачну кашу» та ще багато інших, які я із плином часу вже забув. На уроках я був активним, часто підносив руку, щоб мене вчитель запитав. Вчитель Лабенський завжди був задоволений моїми відповідями на уроках, виконанням мною домашніх завдань, не раз хвалив мене перед учнями класу та директором школи за моє гарне навчання та мою активність на уроках німецької мови. Учні, які не могли скоро запам'ятати німецькі слова, неправильно переклали німецькі назви на українську мову і навпаки, вчитель залишався з ними після уроків, помагав виконати домашні завдання. Ніколи не рахувався із своїм часом, всі його уроки проходили дуже цікаво. Він привчав нас працювати над книжкою,

заставляв нас багато читати книжок із бібліотеки, вчив записувати свої враження про прочитану книжку, старався, щоб у класі не було відстаючих учнів. Для мене Мар'ян Лабенський залишився зразком учителя, людини на все життя. Дуже шкодую, що буремні роки забрали його в нас».

Тернисті дороги пройшла Українська Греко-Католицька Церква за роки тоталітарного комуністичного режиму. По суті організований ним так званий «Собор УГКЦ», який відбувся 8-10 березня 1946 року в місті Львові, підпорядкував прадідівську українську Церкву православної Московського патріархату. Всім священикам наказали переходити на православ'я. Хто відмовився, того позбавляли праці на парафії, арештовували як симпатиків ОУН, судили та запроторювали у тюрми та концтабори. В нестерпних умовах холодного Сибіру, за колючим дротом, багато священиків загинуло за віру Христову...

Отець Мар'ян Лабенський не погодився перейти на православ'я, тому в 1946 році був вбитий московськими окупантами. Мученицька смерть священика, інтелігента, людини щедрої душі й порадника віруючих, великого просвітителя і сьогодні покрита мороком таємничості та здогадок.

З острахом оплакували передчасну і жакливу смерть отця не тільки рідні, а й сільські громади, старі й молоді, діти, які його знали з дитячих літ, з ним товаришували, спілкувались, працювали, ті, яких він навчав у школі... А вже прожив він лише 33 роки, залишивши дружину Ірену та двох дітей. Катафалк покійного був встановлений у його рідній хаті у селі Витвиця. Поховали його за усіма церковними обрядами.

Тут пані Олена наголошує, що московські окупанти не простили такого величного похорону священика греко-католицької Церкви і жакливо відомстили. Прийшли на похорон всі монахи Гошівського монастиря на чолі з ігуменом, люди з навколишніх сіл і міст. Це була така демонстрація віри в УГКЦ, яка дуже не сподобалась

тодішній владі. Через два тижні вбили отця Короля в Тисові, в нього залишилися четверо дітей і вагітна дружина. А отця Точила зі всією родиною з Болехова вивезли в Сибір. Згодом Гошівський монастир закрили, а отця-ігумена засудили на 10 років.

Через рік до хати Ірени Лабенської зайшов місцевий конюх і сказав, що їй треба йти. Вона поцілувала 6-річного Ореста та шестимісячну Ольгу, гірко заплакала і вийшла. Ніби відчувала, що йде на смерть. Два дні і дві ночі місцеві чули крики з лісу. Але ніхто не відважився піти туди. А коли відправились на пошуки Ірени, то було пізно. Її тіло не знайшли й дотепер. Люди припускають, що закатовану, її десь прикопали.

Малий Орест згадував, що разом із сестрою вони плакали доти, поки не заснули. А потім сусіди їх привели до дідуся й бабусі. Плакали старі й молоді над трагічною долею подружжя Лабенських, над їхніми дітками-сиротами.

Не витримало серце туги і жалю за рідними сином та невісткою батька Василя Лабенського, який цього ж 1947 року відійшов у вічність.

Оресту та Ользі, як дітям ворога народу о. Мар'яна Лабенського, не дозволяли вступити у вузи. Ореста, який закінчив Стрийський сільськогосподарський технікум, скерували працювати в Дрогобицьку тюрму. Через те, що чоловік добре ставився до в'язнів, йому пропонували помінятися з ув'язненими місцями. І Орест, і Ольга рано повмирили, залишивши дітей та онуків.

Свідком доброго і чуйного директора школи та дбайливого ґазди на власній землі-годувальниці є ще вціліла хата, яку збудував Василь Лабенський, а неподалік — могила, в якій він спочив вічним сном, поруч із рідним сином о. Мар'яном.

Родина Лабенських варта того, щоб громадськість насамперед с. Витвиця належно шанувала їх за вагомий внесок в освітньо-культурний розвиток краю.

О. БИСТРИЦЬКА.

На світлині: о. Мар'ян Лабенський.

★ На сторожі здоров'я

Хвороба, якої можна уникнути

За ініціативи Всесвітньої організації охорони здоров'я щороку в третю неділю травня проводиться День пам'яті померлих від СНІДу.

Статистика померлих від СНІДу в світі жаклива. Від цієї хвороби померло вже більше людей, ніж було вбито у Другій світовій війні.

Враховуючи перебіг захворювання (хвороба майже не проявляється тривалий час), низький рівень знань про ВІЛ-інфекцію, страх пройти обстеження на ВІЛ призводить до того, що багато ВІЛ-позитивних людей живуть, не знаючи, що вони інфіковані. У таких випадках вони ризикують своїм життям та здоров'ям близьких людей.

Вірус імунодефіциту людини (ВІЛ) вражає імунну систему, що відповідає за захист організму перед хворобами. Синдром набутого імунодефіциту (СНІД) — це комплекс захворювань, які виникають у людини з ВІЛ на фоні низького імунітету.

Значна частина нашого суспільства і досі перебуває під впливом помилкового твердження, що ВІЛ-інфекція — це захворювання маргінальних груп населення, споживачів ін'єкційних наркотиків та представників комерційного сексу. За цю ілюзію, на жаль, вже багато людей заплатили непомірно високу ціну.

Якщо раніше інфікування ВІЛ відбувалося через споживання наркотичних речовин, то зараз переважає статевий шлях передачі інфекції. І це привід замислитися над безпечністю своєї статевої поведінки. А вже саме цим шляхом до епідемії долучаються особи, які не належать до груп ризику.

Людство ще не винайшло ані вакцин від ВІЛ, ані ліків, що можуть раз і назавжди вилікувати СНІД. Але світові вже відомі рятівні кроки на шля-

ху до збереження здоров'я та захисту від ВІЛ-інфекції. Завдяки останнім досягненням у розширенні доступу до антиретровірусної терапії життя ВІЛ-позитивних людей стало більш тривалим і більш здоровим.

Прагнення до здорового способу життя, визначення своїм життєвим пріоритетом сімейних цінностей та моральності, відмова від ризикованої статевої поведінки і відповідальність за своє здоров'я — це запорука захисту від інфікування ВІЛ.

У День пам'яті померлих від СНІДу Україна згадує людей, які пішли з життя через хворобу та ще раз нагадує про глобальну небезпеку ВІЛ-інфекції для всіх нас. Символом пам'яті про душі, які нас покинули, символом переродження та мінливості життя є червоні метелики.

Вшановуючи пам'ять тих, чий життя забрала ця хвороба, нагадаймо собі, що тільки від нас залежить недопущення подібних смертей у майбутньому.

Отож помолімося за людей, які живуть з ВІЛ/СНІДом:

Господи Ісусе Христе, Ти сказав: «Прийдіть до мене, всі стомлені й обтяжені, і я облегу вас». Тому ми приходимо до Тебе сьогодні і просимо за всіх наших братів і сестер, серця яких сповнені болем самотності і відкинення; за всіх тих, хто плаче, сумує і страждає: полегши страждання душ і тіл усіх, хто живе з ВІЛ/СНІДом. Дай їм відчувати Твою любов і підтримку, відроди в них віру, перетвори їхній відчай на надію, а смуток — на радість. Бо Ти — Цілитель душ і тіл, Боже наш, і Тобі славу возсилаємо з безначальним Твоїм Отцем і єдиносущним Твоїм Духом нині, і повсякчас, і на віки вічні. Амінь.

М. ТЕРЕШКО

★ Церква і медицина

В Україні узаконили трансплантацію органів

Що це означає?

17 травня депутати Верховної Ради ухвалили зміни до закону про трансплантацію, яким дозволила трансплантацію органів після смерті з дозволу донора та встановила деякі нові правила, зокрема презумпцію незгоди. Документом (№2386а-1) пропонується дозволити трансплантацію органів після смерті донора за умови, що він **здалегідь надав письмову згоду**.

Відповідно до законопроекту, пропонується встановити, що після надання письмової згоди особі надається **карта потенційного донора і інформація про нього вноситься в Єдину державну інформаційну систему трансплантації**. Інформація буде конфіденційною.

Інформаційна система складатиметься з кількох реєстрів:

- волевиявлення щодо посмертного донорства;

- «довірих» осіб, які згодні на посмертне донорство тих, кого вони представляють;
- анатомічних матеріалів людини, призначених для трансплантації та/або виготовлення біоімплантів;
- живих донорів;
- живих донорів гемопоетичних стовбурових клітин;
- реципієнтів;
- людей з трансплантованим анатомічним матеріалом;
- медустанов, уповноважених на трансплантування;
- транспланто-координаторів.

Також пропонується передбачити, що заява про надання дозволу на трансплантацію може бути відкликана заявником.

Законопроект передбачає «презумпцію незгоди» і визначає ряд категорій населення, у яких не можна

вилучати органи за жодних обставин: це діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, а також особи, які загинули під час бойових дій або від насильницької смерті.

Крім того, при кожному акредитованому закладі охорони здоров'я будуть створені **спеціалізовані об'єднання трансплантології**, а також буде введено обов'язкове функціонування в цих закладах етичних комітетів. Ці комітети будуть перевіряти волевиявлення реципієнтів, контролювати діяльність установ охорони здоров'я щодо недопущення порушення принципів добровільності і безкорисливості при здійсненні трансплантації.

Люди, які за життя надали свої анатомічні матеріали одному з родичів, **мають право на підтримку держави**: безкоштовне медобстеження, медичну допомогу в разі хвороб або погіршення здоров'я (якщо це

пов'язано з донорством). Донору після операції з вилучення органу надаються 3 дні оплачуваної відпустки (їх можна об'єднати з плановою відпусткою), а також відшкодовуються витрати з урахуванням додаткових витрат на лікування, посилене харчування тощо.

За вилучення у людини шляхом примушування або обману органів з метою трансплантації **каратимуть позбавленням волі до 5 років**. За ті самі дії, вчинені щодо особи в безпорадному стані або яка перебуває в матеріальній чи іншій залежності, будуть **карати позбавленням волі на термін від 5 до 7 років**.

Крім того, за незаконну торгівлю органами та іншими анатомічними матеріалами **каратимуть позбавленням волі на термін від 7 до 10 років**. **Закон вступає в силу з 1 січня 2019 року**, за винятком четвертого пункту розділу сьомого, в якому прописані заходи, які повинен здійснити Кабінет міністрів до набрання законом чинності.

З 2019 року діючий в даний час закон «Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людини» втратить свою силу.

Вчення Католицької Церкви про допустимі морально-етичні види трансплантації

Католицька Церква розглядає трансплантацію органів як велике надбання науки. «Пересадка органів, — говорить Катехизм Католицької Церкви, — відповідає моральному закону і може бути гідна похвали, якщо фізичний і психологічний ризик, який бере на себе донор, пропорційний очікуваному благу для пацієнта» (2296). Трансплантація органів неприйнятна, якщо донор або його законні представники не дають на те згоди, повністю віддаючи собі звіт в тому, що відбувається. Морально неприпустимо також провокувати інвалідність або смерть однієї людини заради того, щоб продовжити життя або поліпшити якість життя іншій.

Святий Іван Павло II, виступаючи в 2000-му році на Міжнародному конгресі з трансплантації, заявив, що ця практика є «великим завоюванням науки на служінні людині». Завдяки пересадці органів були врятовані численні життя, і в перспективі справжньої культури самовіддачі й солідарності трансплантаційна медицина є «цінним інструментом для виконання найпершого завдання медичного мистецтва, а саме служіння людського життя».

Цю тему Папа Іван-Павло II заторує і в енцикліці «Evangelium Vitae»: він говорить про жести повсякденного героїзму, серед яких «особливого ви-

знання заслуговує донорство органів, що відбувається в злагоді з вимогами етики заради порятунку здоров'я або навіть життя хворих, іноді позбавлених будь-якої надії» (86).

Безумовно, перед обличчям цього досягнення науки і медицини виникає чимало етичних викликів.

У листопаді 2017 року в ефірі інтерактивної програми «Відкрита Церква» в рамках циклу передач «Дар життя» йшлося про трансплантацію органів. У світлі вчення морального богослов'я Католицької Церкви на запитання відповідав Отець і Глава УГКЦ Блаженніший Святослав. Подасмо до уваги читачів основні думки Глави Церкви про зазначений феномен.

Питання пересадки органів чи окремих тканин — це складне питання, яке має багато аспектів. Безперечно, з боку Церкви ми можемо говорити насамперед про морально-етичну сторону цього питання. Адже потрібно розуміти, наскільки, зокрема, християнська мораль дозволяє чи не дозволяє певну терапевтичну дію.

Предстоятель УГКЦ насамперед пояснив, що таке трансплантація органів чи тканин, які бувають її види і морально-етичні наслідки.

Дуже поширений вид — пересаджування органів чи частин тканин тому самому організму, з якого його беруть.

Наприклад, реконструкційна медицина робить пересадку шкіри при опіках... У таких випадках ні в кого навіть не виникає питання, це етично чи ні, бо таким чином рятують життя.

Є ще два інших види цього терапевтичного акту:

1) пересадка органів від живого донора до пацієнта. Тут існують дуже чіткі морально-етичні критерії. Такого типу діяльність можлива лише як дарування, тобто особа не може торгувати своїми органами. Продавати свою нирку чи будь-який інший орган — абсолютно неприпустимо. Так само неприпустимою є торгівля органами взагалі. Тому дуже часто такого типу трансплантологію називають «чорною», оскільки вона є цілком заборонена у світі і є кримінальним злочином. А з моральної точки зору є одним із видів убивства. Блаженніший Святослав також зауважив, що навіть тоді, коли хтось хоче подарувати свій орган іншій особі, щоб урятувати їй життя, існують певні правила. «По-перше, можна дарувати свої органи лише ті, які є парними органами, і при цьому людина має бути чітко поінформована про ризики для власного здоров'я».

2) Також не ставиться під сумнів моральну легітимність пересадки органів від мертвого донора до живої особи з наміром врятувати життя людині. Звісно, підкреслює Предстоятель УГКЦ, для цього законом мають бути прописані всі правила. Бо відомо, що людський організм є єдиним цілим,

допоки живий мозок. Якщо помирає людина, то передусім помирає її мозок. Але інші життєво важливі органи ще є живими і можуть врятувати життя інших людей.

Абсолютно неприпустимим, на думку Блаженнішого Святослава, є пересадка органів, які належать до репродуктивної сфери особи чи є залозами внутрішньої секреції, тобто залози, які виділяють гормони. Бо така пересадка спричиняє зміну особистості пацієнта.

«Отож морально виправданим є лише акт дарування як вид любові, милосердя і солідарності, коли ми говоримо про можливість пересадки органів від донора до реципієнта», — наголосив Предстоятель.

Ще одне серйозне етичне питання, пов'язане з трансплантацією, — це розподіл донорських органів між пацієнтами. Відомо, що створюються спеціальні листи очікування. Єдиним критерієм черговості повинні бути клінічні та імунологічні показники. Цей критерій поважає людину як таку, а не такі її характеристики, як вік, стать, релігія, соціальний стан та ін. і не продикуваний утилітаризмом, тобто не залежить від будь-яких здібностей людини, її суспільної значимості і т.д. Іншими словами, в листі очікування не повинно бути пріоритетних місць для багатих, відомих чи талановитих особистостей. Всі ці критерії породжують дискримінацію.

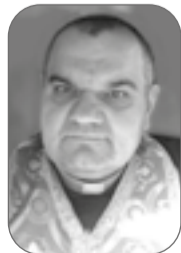
За матеріалами департаменту інформації УГКЦ.

★ Вітаємо!

Вірні греко-католицької громади храму св. Арх. Михаїла с. Кальна Бохівського деканату вітають з днем народження

о. Михайла МІХНЕЯ.

Добрий наш духовний вчителю, прийміть від нас подяку за жертвну працю, за те, що своїми проповідями, наукою Божого слова вселяєте в наші серця віру й любов до Бога та ближнього, вчите нас любові й милосердя, дбаєте про наше

духовне очищення та провадите дорогою до Небесного Царства.

Нехай Всевишній тримає Вас у своїй опіці, додає сили й натхнення, щедро благословляє у щоденному житті, дарує здоров'я, усіх ласк, необхідних для праці в Його винограднику. Хай Ваша

домівка наповнюється радістю та Божим благословенням.

Парафіяни церкви св. Кирила і Методія м. Калуша щиро і сердечно вітають з днем народження

о. Степана СКІБЦЬКОГО.

Наш отець — і в храмі, і в наших домівках, мудрий радник, щирий, лю-

дяний. Ревно дбає про майбутнє нашої Церкви — наших дітей, захоплюючи їх до катехизації, сповіді та прийняття Найсвятіших Тайн. Схиляємо голови з почуттям вдячності за Вашу, отче, жертвність, віру, глибокоповчальні проповіді, після яких стаємо ближчими до Бога.

Бажаємо Вам у доброму здоров'ї й надалі твердо стояти на Петровій скелі та впевнено вести нас дорогою добра, злагоди й любові. Рясних Вам Божих ласк і благодатей на многії й благі літа!

* Словник-антисуржик

Мова — душа нації!

Характерні випадки неправильного вживання деяких словосполучень

Неправильно

- * В сім годин
- * В декількох словах
- * На протязі місяця (дня, року)

- * По крайній мірі
- * У значній мірі
- * По всякому поводу
- * По-другому
- * Само по собі
- * При обговоренні
- * Прошу до уваги

Правильно

- * О сьомій годині
- * Декількома словами
- * Протягом місяця (дня), упродовж року
- * Принаймні, щонайменше
- * Значною мірою
- * З будь-якого приводу
- * По-іншому, інакше
- * Саме собою
- * Під час обговорення
- * Прошу уваги

Підготувала Людмила ІВАНОТЧАК.

ПРОЩА РОДИН
до Маршальської Члнотської родини Матері Божої
23-24 червня 2018 р. Б.
ТА СЛАВА МАРІ

08:00 - Початок літургії. Вшанування
Маршальської Члнотської родини Матері Божої.
М. Івано-Франківськ.

16:00 - Літургія за Прощення. Підприємство
«Троя».

21:00 - Літургія за спокій душ покійних.
Свята Матері Божої.
18:00 - Літургія за спокій душ покійних.
Підприємство «Троя».

09:00 - Розстріляні Маршальські при собі
вшанування, що відбулися пообіді.
Людмила ІВАНОТЧАК (0352) 52 27 37
Людмила ІВАНОТЧАК

11:00 - Літургія за спокій душ покійних.
Людмила ІВАНОТЧАК (0352) 52 27 37
Людмила ІВАНОТЧАК

18:00 - Літургія за спокій душ покійних.
Людмила ІВАНОТЧАК (0352) 52 27 37
Людмила ІВАНОТЧАК

Людмила ІВАНОТЧАК
0352 52 27 37
0352 52 27 37

Бог • Родина • Україна

Людмила ІВАНОТЧАК
0352 52 27 37
0352 52 27 37

* Оголошення

Нічні чужання

У храмі Різдва Пресвятої Богородиці с. Березівка Лисецького декату (Тисменицький р-н) 9 червня о 19 годині відбудуться нічні чужання на тему: «**Ти, Петро, — скеля. На тобі збудую мою церкву!**» Головний намір чужань — за мир в Україні та єдність Української Церкви.

У програмі чужань: сповідь, вервиця, Божественна Літургія; чин соборування.

Запрошуються всі бажаючі!

о. Богдан РУДНИЦЬКИЙ.

На світлині: храм с. Березівка.

Національний з'їзд Сім'ї Найсвятішого Серця

17 червня в с. Гошів на Ясній Горі відбудеться VI Національний з'їзд Сім'ї Найсвятішого Серця з нагоди 27-ї річниці молитовної спільноти України.

Програма:

9 год. — реєстрація учасників.

10 год. 45 хв. — молитовне правило, вервиця.

11 год. — урочиста Свята Літургія. Акт віднови посвяти Найсвятішому Серцю. Уділення благословення з відпустом.

13 год. — спільна трапеза.

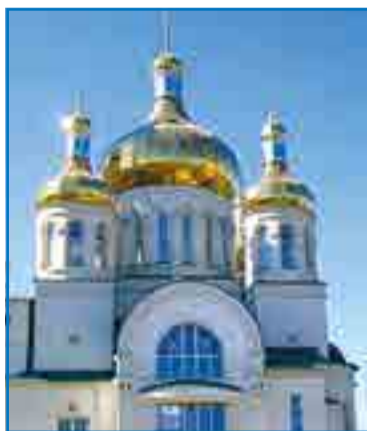
14 год. — пісні на карельоні.

Учасники мають мати молитвенник, свічку, бути готовими до представлення молитовної спільноти.

Ласкаво запрошуємо до участі членів Сім'ї Найсвятішого Серця Ісуса та всіх бажаючих.

о. Дам'ян КАСТРАН,

духовний керівник молитовної спільноти.

Виготовляємо та встановлюємо для храмів, резиденцій, квартир

металопластикові вікна, жалюзі, ролети (захисні, тканинні), двері (шпоновані, МДФ, броньовані)

Звертайтеся за адресою:

м. Івано-Франківськ, вул. Незалежності, 53. фірма «Троя».
тел. (0342) 50 90 91, 067 661 92 59 (Богдан).

На світлині: церква з арочними вікнами.

* 3 поетичного блокнота

Три Ключі

Є три ключі у цьому світі,
Щоби добрішим світ ставав,
Щоб прагнув повсякчас прозріти
І щоб красу не затоптав.

Ось перший ключ — шматок металу,
Звичайний, як для всіх замків,
Але тоді ним відкривали,
Як допомоги хтось просив.

А другий ключ — то ключ музичний,
Початок нотних він рядків,
Щоб кожен звук влітався звично
У ангельський небесний спів.

Ось третій ключ — він журавлиний.
Летять у вирій журавлі,
Щоб ми згадали в цю хвилину,
Що гості ми на цій землі.

Ключі ті чудно відкривають
До ближнього святу любов,
Щоб той, хто ближнім помагає,
У Небі вічність віднайшов.

Вічність життя

Життя людське початок має.
Початок є, нема кінця.
І смерть земна лиш розділяє
На «з гаманцем» й «без гаманця».

Скарби земні у домовину
Ніхто з собою ще не взяв.
У вічність взяти зміг єдине —
Те, що з любов'ю віддавав.
Усіх нас Божий Суд чекає.
Той справедливий Божий Суд,
Який там достеменно знає,
Що заслужили ми отут.

А ще земна смерть проявила,
Чи друг насправді другом був,
Чи кинув грудку у могилу
І дружбу назавжди забув.
Щасливий той, хто врятувати
Себе для вічності зумів,
Бо плями зміг повитирати
Ті, що гріхами натворив.

Богдан СИМКІВ.
м. Калуш.

НОВА ЗОРЯ

«Нова Зоря» — у кожную родину!

До 15 червня триває передплата християнського часопису «Нова Зоря» на II півріччя 2018 року.

«Нова Зоря» у Ваших домівках — це слово Папи Франциска, Патріарха Святослава та Митрополита Володимира; новини Церкви у світі та в Україні; новини з наших парафій; духовні роздуми; історичні нариси; постаті, життя святих і праведників; аналітика релігійних та суспільних подій; соціальна доктрина Церкви; тематики для молоді та сім'ї, а також сторінка для дітей; мистецтво та багато іншого.

Передплату приймають усі відділення «Укрпошти».

Передплатний індекс — 30072.

Вартість передплати залишається незмінною:

через відділення «Укрпошти» —
17,28 грн. на місяць;
через редакцію —
14,45 грн. на місяць.

* Жартома про серйозне

1926
1991
2018

НОВА ЗОРЯ

український греко-католицький часопис

Видання Івано-Франківської Архієпархії УГКЦ
Індекс 30072 реєстр. № КВ 112 від 28.09.1993 р.

Виходить щотижня

Обсяг 1,95 ум. друк. аркуш.
Газета віддрукована офсетним способом
Видруковано видавництвом «А-Прінт»,
м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28
тел. (0352) 52 27 37, (067) 350 17 94
a-print.com.ua. Зам. № 337.

Редакція може не поділяти думку авторів і не несе відповідальності за достовірність інформації, викладеної у авторських статтях.

Роздільна ціна примірника 5 грн. Наступне число «Нової Зорі» вийде 7 червня

Головний редактор —
о. Іван СТЕФУРАК
Богословський редактор —
о. Йосафат БОЙКО, ВС
Літературний редактор та макетування —
Людмила ІВАНОТЧАК
Дизайн та верстка —
Оксана МИКИЦЕЙ
та Микола ІВАНОТЧАК

Ідентифікаційний код 13641226
Розрах. рахунок редакції: 2600202239794
ПАТ «Кредобанк» м. Івано-Франківськ
МФО 325365

Адреса редакції: 76018
м. Івано-Франківськ,
площа А. Міцкевича, 5

телефон: (0342) 52-73-48
e-mail: gazeta.nova.zorya@gmail.com